

S I N A X A R

În Duminica întâi a Postului Mare.

Sinaxarul din Minei, apoi acesta.

În aceeași zi, în Duminica întâi a Postului Mare, facem pomenire de înălțarea Sfintelor și cinstitelor icoane, petrecută pe timpul de veșnică-pomenire a împăraților din Constantinopol, Mihail și a maicii lui, Teodora, și în vremea patriarhului Constantinopolului, Sfântul Metodie Mărturisitorul.

Leon Isaurul (717–741), potrivit îngăduinței lui Dumnezeu, din păzitor de asini și lucrător cu palmele, a pus stăpânire pe sceptrul împărăției Constantinopolului, pe vremea când cel între Sfinți Gherman era cârma Bisericii. Îndată Leon a poruncit de l-a chemat la el și i-a zis: Mi se pare, Înalt Preasfințite Stăpâne, că icoanele nu se deosebesc întru nimic de idoli. Poruncește, deci, să le

scoată repede din biserici. Iar dacă sunt adevărate icoanele Sfinților, atunci să fie ridicate mai sus, pentru ca să nu le spurcăm neconținut, sărutându-le și să cădem, astfel, în păcat.

Patriarhul a respins aceste cuvinte groaznice ale împăratului și i-a spus: Să nu fii tu acela, împărate! Am auzit că s-a pornit odată cineva cu furie împotriva Sfințelor icoane; iar numele aceluia este Conon. Eu mă numeam așa, a răspuns împăratul, pe când eram copil.

Pentru că Gherman n-a vrut să asculte de porunca lui, împăratul l-a surghiunit de pe scaunul patriarhal și l-a înlocuit cu Anastasie, care-i împărtășea gândul. Și așa s-a ivit atunci lupta împotriva Sfințelor icoane.

După ce Leon și-a sfârșit rău viața, a urmat la tronul împărătesc fiul lui, Constantin al V-lea Copronim (743–775), care era pornit cu mult mai multă furie împotriva Sfințelor icoane. Pentru ce să mai spunem câte și ce fel de fapte groaznice a săvârșit și acest nelegiuit? Dar și el și-a sfârșit viața mai rușinos și urmează pe tronul împărătesc fiul său născut cu Irina de Khazaria. Dar pentru că și el și-a trăit rău viața, i-au urmat la conducerea împărăției Irina și Constantin. Aceștia, sfătuiți fiind de patriarhul Tarasie, au adunat al șaptelea Sinod Ecumenic și Biserica lui Hristos a căpătat iarăși Sfintele icoane. După ce au părăsit și aceștia tronul împărătesc, s-a urcat Nicefor I Genikos (802–811), apoi Staurakios, fiul lui, după care a urmat Mihail I Rangabe (811–814). Toți au cinstit Sfintele icoane. Lui Mihail i-a urmat sălbaticul Leon al V-lea Armeanul (814–820). Acesta a pornit o a doua luptă împotriva icoanelor, înșelat fiind de un monah eretic ce locuia închis într-o peșteră. Și iarăși a fost lăsată fără podoabă Biserica lui Dumnezeu. După Leon Armeanul a venit pe tronul împărătesc Mihail Amorianul (820–829). După el a venit Teofil (829–842), fiul său, care i-a lăsat în urmă pe înaintașii săi în nebunia sa împotriva icoanelor. Acest Teofil a osândit la multe pedepse groaznice pe mulți dintre Sfinții Părinți. După ce și-a săturat cruzimea timp de doisprezece ani, s-a îmbolnăvit

de boală grea. Împărăteasa Teodora era foarte întristată din pricina aceasta. Copleșită de durere, a adormit și a văzut în vis pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu cu Pruncul cel mai înainte de veci în brațe, înconjurată de îngeri strălucitori care loveau și își băteau joc de Teofil, bărbatul ei. Când s-a trezit Teofil, și-a venit puțin în simțire și a strigat: «Vai de mine, ticălosul! Din pricina sfințelor icoane sunt bătut». Îndată împărăteasa a pus la căpătâiul lui icoana Născătoarei de Dumnezeu și s-a rugat ei cu lacrimi. Iar Teofil, deși era grav bolnav, văzând pe unul din cei ce stăteau în jurul lui că poartă engolpion, i l-a smuls și l-a sărutat. Și îndată gura lui, care scrâșnea împotriva icoanelor, și nerușinatul lui gâtlej, care stătea deschis, au venit la starea lor firească de mai înainte, i s-au potolit neconținutele dureri și chinuri și a adormit mărturisind că bun lucru este a cinsti și a ne închina sfințelor icoane. Scoțând, deci, împărăteasa din lăzile ei cinstitele și sfintele icoane, l-a făcut pe Teofil să le sărute și să le cinstească din tot sufletul. După puțină vreme Teofil a murit. Teodora a chemat pe toți cei din surghiun, a eliberat pe cei din închisori și a poruncit să se trăiască în libertate. A izgonit de pe scaunul patriarhal pe Ioan, numit și Ianis, care era mai mult căpetenia vrăjitorilor și nelegiuitorilor. Pe tronul patriarhal s-a suit mărturisorul lui Hristos, Metodie, care pătimize multe mai înainte și fusese îngropat de viu.

Așa stând lucrurile, Ioanichie cel Mare, care a sihăstrit în Munții Olimpului, a avut o cercetare dumnezeiască. A venit la el marele sihastru Arsaachie și i-a spus: Dumnezeu m-a trimis la tine ca să mergem la preacuviosul bărbat Isaia, care sihăstrește închis într-o peșteră din Nicomidia, spre a învăța de la el cele ce sunt plăcute lui Dumnezeu și potrivite Bisericii Lui.

Și, într-adevăr, când au ajuns la el, au auzit din gura lui: Acestea zice Domnul: «Iată s-a apropiat sfârșitul dușmanilor icoanei Mele. Duceți-vă la împărăteasa Teodora, și la patriarhul Metodie și le grațiți așa: «Să opriți pe toți cei nesfințiți și așa, împreună cu îngerii, să-mi aduceți jertfă, cinstind icoana chipului Meu și Crucea».

Când au auzit acestea, s-au dus îndată la Constantinopol și au vestit cele ce li s-au spus patriarhului Metodie și tuturor aleșilor lui Dumnezeu. Iar ei adunându-se s-au dus la împărăteasă, pe care au aflat-o cu totul încredințată, căci din părinți era evlavioasă și iubitoare de Dumnezeu. Împărăteasa îndată și-a scos icoana Născătoarei de Dumnezeu ce-i atârna la gât și, în văzul tuturor, a sărutat-o spunând: «Să fie anatema toți cei care nu se închină și nu sărută icoanele, nu ca pe Dumnezeu, ci ca pe niște chipuri ale acelora care au iubit pe Dumnezeu!»

Toți cei care erau acolo s-au bucurat cu bucurie mare. Împărăteasa, la rândul ei, i-a rugat și ea să facă rugăciuni pentru Teofil, bărbatul ei. Au fost înduplecați din pricina credinței ei, cu toate că la început nu voiau. Și, într-adevăr, cel între sfinți Metodie a adunat poporul, tot clerul și pe arhierii în marea biserică a lui Dumnezeu, printre care erau și acești bărbați aleși: cei din Olimp, marele Ioanichie, Arsaachie și Navcratie, ucenicii lui Teodor Studitul, Teofan și Teodor, scriitori și mărturisitori, Mihail aghio-politul și singhelul. Cu toții au făcut toată noaptea rugăciuni către Dumnezeu pentru Teofil, rugându-se cu lacrimi și cu fierbinte rugă. Așa au făcut tot timpul celei dintâi săptămâni a Postului Mare. Același lucru l-a făcut și împărăteasa Teodora, împreună cu femeile și cu celălalt popor.

În timp ce făceau aceste rugăciuni, vineri, pe la revărsatul zorilor, împărăteasa a adormit și i se părea că se găsește la picioarele Crucii și că treceau pe cale, cu mult zgomot, niște oameni care duceau felurite unelte de chin. În mijlocul lor era dus legat cu mâinile la spate și împăratul Teofil. Când l-a văzut, a mers și ea după cei care-l duceau pe Teofil. Ajungând la poarta de aramă, a văzut un bărbat strălucitor la față, care sta înaintea icoanei lui Hristos. Teofil s-a oprit înaintea lui. Împărăteasa s-a atins de picioarele acelui bărbat și se ruga pentru împărat. Dar îndată ce a deschis Teodora gura, acel bărbat i-a zis: «Mare este, femeie, credința ta! Află că pentru lacrimile și pentru credința ta, încă și pentru rugile și rugămințile robilor Mei și ale preoților Mei, iert pe Teofil, bărbatul tău!»

După aceea a spus și celor care-l duceau pe Teofil: «Dezlegați-l și dați-l femeii lui!»

Împărăteasa l-a luat și a plecat, bucurându-se și veselindu-se. Și, îndată, s-a trezit din somn. Acestea a văzut împărăteasa Teodora.

Iar patriarhul Metodie, în timp ce se făceau rugăciuni și cereri pentru Teofil, a scris pe o hârtie numele tuturor împăraților eretici, între care a pus și numele lui Teofil. Această hârtie a pus-o sub Sfânta masă fără să știe nimeni. Vineri vede și el un înger înfricoșător că intră în biserica cea mare. Se apropie de el și pare că-i spune: «Ți-a fost ascultată rugăciunea, episcopule! Împăratul Teofil a căpătat iertare! Nu mai supăra pe viitor Dumnezeu! cu el!»

Patriarhul vrând să știe dacă este adevărată vedenia, s-a sculat din locul unde era, a luat hârtia, a desfăcut-o – o, judecățile lui Dumnezeu! – și a găsit șters cu totul de Dumnezeu numele lui Teofil.

Mult s-a bucurat împărăteasa când a auzit acestea și a cerut patriarhului să adune întreg poporul cu sfintele cruci și cu sfintele icoane în biserica cea mare, ca s-o împodobească din nou cu sfintele icoane și să facă tuturor cunoscută această nouă minune. Și într-adevăr, îndată s-au adunat toți în biserică cu lumânări în mâini. Au venit și împărăteasa cu fiul ei. Și, făcând litanie, au pornit de acolo până la așa-numitul Miliu, cu sfintele icoane, cu dumnezeieștile și cinstitele lemne ale crucii, cu Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie, strigând: «Doamne miluiește-ne!». Apoi s-au întors din nou în biserică și au săvârșit dumnezeiasca Liturghie, așezând la locul lor sfintele și cinstitele icoane cu ajutorul unor bărbați cu o viață deosebit de sfântă. Apoi au fost cinstiți cei evlavioși care au crezut drept și au fost îndepărtați și cei neevlavioși și care n-au primit cinstirea sfintelor icoane. Și acești Sfinți Mărturisitori au hotărât atunci ca, în fiecare an, să se facă așa această sfântă prăznuire, ca nu cumva să cădem din nou în aceeași rătăcire.

Pentru rugăciunile Sfinților Tăi Mărturisitori, Cel ce ești Icoana întru totul asemenea Tatălui, miluiește-ne pe noi. Amin.